

ОТЧЕТ

за изпълнение на мерките, заложи в Общинската програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица през 2024 година

Съгласно чл.79, т.1 от Закона за опазване на околната среда, във връзка с указанията и изискванията на Министерството на околната среда и водите, е разработена Програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица. Общинската програма е приета с Решение №511/19.12.2024г. на Общински съвет Горна Оряховица. Тя анализира екологичните проблеми на територията на общината, както и причините, които ги пораждат и необходимите действия за тяхното преодоляване.

Програмата за опазване на околната среда гарантира постигането на балансирано и устойчиво социално и икономическо развитие на община Горна Оряховица и осигуряването на високо качество на живот на гражданите.

Неразделна част от Програмата за опазване на околната среда са Регионална програма за управление на отпадъците в регион Велико Търново с план за действие 2021-2028г. и Програма за управление и подобряване качеството на атмосферния въздух в община Горна Оряховица с план за действие 2021-2025г.

I.Мерки. насочени към подобряване качеството на атмосферния въздух.

1.Рехабилитация на пътна, улична и тротоарна мрежа и подобряване облика на населените места на територията на община Горна Оряховица.

1.1.Извършен е текущ ремонт на уличната мрежа в гр. Горна Оряховица:

ул."Дружба", ул."Хан Аспарух", „Стоил войвода“, ул."Осъм“, ул. "Струма", "Вит", ул."Ропотамо", ул."Македония", „Цар Освободител“, „Георги Измирлиев“, „Родопи“, „Марица“, „Сидер войвода“, „Панайот Цвиков“, „Отец Паисий“, „Люлин“, „19-ти февруари“, ул."Кирил и Методий", „Хан Крум“, „Иван Вазов“, „Балатон“ и др.

Общо - 13 904,58 кв.м.

1.2. Извършен е основен ремонт на пътища от Общинската пътна мрежа.

- Общински път VTR 1292 от км 4+200 до км 8+693.65 Паисий-Стрелец - 19 006 кв.м.

- Общински път VTR2053 от км 3+300 до км 7+875.2 Драганово - Стрелец - 24 530 кв.м.

1.3. Изграждане и реконструкция на тротоари.

През 2024 г. са извършени ремонти на общо 971 кв.м. тротоар по ул.“Климент Охридски“, „Панайот Цвиков“, „Ангел Кънчев и тротоара пред Районен съд Горна Оряховица.

2. Благоустройство и залесяване на общински терени и подобряване облика на гр. Горна Оряховица и населените места на територията на общината.

Работници на ОП“Поддръжка на пътища, инфраструктура и озеленяване“ са засадили 35 бр. дървета от видовете хималайски кедър, ела, атласки кедър, върба, червен дъб и смърч. В парковете на града и в централната градска част са зацветени 916 кв.м общински терени.

В рамките на Националната кампания „Чиста околна среда“ на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда /ПУДООС/ са одобрени три проекта на Община Горна Оряховица. Стойността на всеки от тях е 15 хил.лв. и са реализирани в селата Драганово, Първомайци и Правда. Основните дейности са насочени към облагородяване на пространства, чрез монтаж на парково обзавеждане - пейки, кошчета за отпадъци и малки детски съоръжения.

3. Поддържане чистота на местата за обществено ползване.

Дейността метене и миене на уличната мрежа в града се извършва от Общинско предприятие „Поддръжка пътища, инфраструктура и озеленяване“ (ППИиО) по определен график. През 2024г. в изпълнение на дейността метене са изпълнени 217 бр. машиносмени, а за дейността миене 99 машиносмени.

4. Почистване на дъждоприемни шахти.

През изминалата година във връзка с ежегодната профилактика на отводнителни шахти за повърхностни води, работници от Общинско предприятие „ППИиО“ са извършили почистване на 60/шестдесет/ бр. шахти по улиците в града.

5. Контрол на замърсяването около строителни обекти.

Във връзка с недопускане замърсяване на атмосферния въздух от строежите и прилежащите към тях терени, през 2024г. служители на общинска администрация са извършили 4 бр. проверки на обекти и са съставени констативни протоколи, удостоверяващи почистването на площадките след приключване на строително-монтажните работи.

6. Газификация на домакинствата.

По данни на „Овергаз мрежи“ АД през 2024 година са присъединени към газопреносната мрежа 18 бр. домакинства и 1 бр. обществено-административен обект.

7. Поетапна подмяна на старите и неефективни стационарни индивидуални и многофамилни горивни устройства на твърдо гориво с нови и модернизирани, отговарящи на изискванията на Регламента за екодизайн.

На 07.05.2024г. община Горна Оряховица подписа с Управляващия орган на Програма „Околна среда 2021-2027 г.“ договор за финансиране на проект „За по-чист въздух в община Горна Оряховица, чрез подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи“ на стойност 19 118 848 лв.

8. Реализиране на благоустройствени проекти, свързани с подобряване на ВиК инфраструктурата на общината, имащи отношение към подобряване качеството на въздуха.

През месец ноември 2024 година община Горна Оряховица е подала в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда /ПУДООС/ заявление за финансиране на проект: Изграждане на канализационна мрежа в гр. Долна Оряховица по части от улици: „Патриарх Евтимий“, „Червен бряг“, „Тракия“, „Опълченска“, „Янтра“, „Крайречна“, „Стара планина“, „Филип Тотю“, „Георги Бенковски“, „Райко Даскалов“, „Георги С.Раковски“, „Хан Аспарух“, „Кубрат“, „Средна гора“, „Даскал Димитър“ и „Дружба“.

Ц. Екологосъобразно управление на отпадъците.

1.Изпълнение на мерки, заложи в Регионална програма за управление на отпадъците.

Изпълнението на мерките, посочени в Регионалната програма за управление на отпадъците на територията на община Горна Оряховица е свързано със спазване изискванията за екологосъобразно управление на отпадъците, намаляване на тяхното количество за депониране и увеличаване количествата за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

1.1.Осигуряване на съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.

През 2024 година е извършена подмяна на съдовете за битови отпадъци в населените места, както следва:

- гр. Долна Оряховица – 61 бр. пластмасови кофи тип „Кука”;
- с. Върбица – 5 бр. контейнери тип „Бобър”;
- с. Драганово – 10 бр. пластмасови кофи тип „Кука”;
- с.Писарево – 5 бр. контейнери тип „Бобър”;
- с. Поликраище – 10 бр. контейнери тип „Бобър”;
- с. Г.Г.Тръмбеш – 5 бр. пластмасови кофи тип „Кука”;
- с. Паисий – 10 бр. пластмасови кофи тип „Кука”;
- с. Стрелец – 10 бр. пластмасови кофи тип „Кука”;

1.2.Разделно събиране на неопасни битови отпадъци.

- **Събиране на неопасни битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване или обезвреждане.**

През 2024 година на Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново /за общините В.Търново, Г.Оряховица, Елена, Лясковец, Златарица и Стражица/, в землището на с. Шереметя, общ. В.Търново са транспортирани общо 13433,88 т смесени битови отпадъци. От тях след сепариране са предадени 1015,58 т за рециклиране, за компостиране - 7144,72 т и 193, 26 т като модифицирано гориво.

- **Разделно събиране на биоразградими зелени отпадъци и предаването им за компостиране.**

Зелените отпадъци на територията на гр. Горна Оряховица се извозват от „ГЛОБЪЛ КЛИНЪР” ООД, а в населените места разположените зелени контейнери се обслужват по график от ОП ”ППИиО”. За изминалата година разделно събраните и транспортирани до Регионалното депо зелени отпадъци са 1458,6 т.

Съгласно сключения с „Кроношпан България“ ЕООД Меморандум за сътрудничество в областта на оползотворяване на дървесни отпадъци през 2024 година на фирмата са предадени за оползотворяване общо 58,56 т отпадъци, генерирани от дейността на ОП ”ППИиО”.

- **Разделно събиране на отпадъци от опаковки – хартия и картон, пластмаса и стъкло.**

Разделното събиране на отпадъци от опаковки в Община Горна Оряховица се осъществява от фирма „Еко Партнърс България” АД. През 2024 година фирмата е доставила нови 10 бр. комплекта контейнери на територията на града. С това общият брой на разположените в цялата община съдове е 132 бр. жълти контейнери (1700л) за отпадъци от хартия и картон, пластмаса и метал и 132 бр. зелени контейнери (1700л) за отпадъци от стъкло.

През изминалата година от цветните контейнери са събрани и предадени за рециклиране следните количества отпадъци от:

- Хартиени и картонени опаковки – 31,76 т
- Пластмасови опаковки – 18,23 т
- Метални опаковки – 0,04 т.
- Стъклени отпадъци – 26,16 т.

- **Разделно събиране на отпадъци от текстил и облекла.**

Съгласно сключения договор с „М-текс рециклиране на текстил“ ООД за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали, фирмата обслужва 8 бр. контейнери на територията на общинския център. През изминалата година са събрани общо 44 930 кг отпадъци.

1.3.Организиране на разделно събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване и обезвреждане.

- **Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).**

На площадката на „ТРАНСИНС ТЕХНОРЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД, с която община Горна Оряховица има сключен договор през изминалата година са предадени общо **1470 кг** ИУЕЕО.

- **Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/.**

Предадените за рециклиране на площадката на фирма „ТРАНСИНС БАТЕРИ“ ООД негодни за употреба батерии през изминалата година са **39 кг**.

- **Осигуряване на мобилни пунктове за събиране на опасни отпадъци от домакинствата.**

Община Горна Оряховица съвместно с фирма „ТРАНСИНС ТЕХНОРЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД организира вече традиционната кампания за събиране на опасни отпадъци - гуми, батерии и електрическо и електронно оборудване от домовете на гражданите. За тяхно улеснение отпадъците се събират по предварителна заявка в последната събота на месец ноември, в рамките на Европейската седмица за намаляване на отпадъците /ЕСНО/.

1.4.Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС).

Дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба МПС се извършва от „МАКСИМА 2008“ ЕООД. През 2024 година са установени 28 бр.автомобили, на които не е заверен знака за технически преглед за повече от 3 месеца. Съгласно чл.41 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Горна Оряховица на всички установени излезли от употреба МПС са поставени стикери с предписание за премахването им. От тях 23 бр. са премахнати от собствениците в посочения в предписанието срок, а 5 бр. са транспортирани от фирмата изпълнител на определената площадка в с.Поликрайще.

1.5.Организиране на разделно събиране на опасни отпадъци от бита.

През 2024 година община Горна Оряховица организира първата двудневна кампания за събиране на опасни отпадъци от бита – бои, лакове, разтворители, лепила, лекарства, киселини, основи, луминесцентни тръби, тонери и др. със съдействието на

фирма „ЕкоСейф“ ООД. Фирмата разположи мобилен пункт през първия ден в квартал „Пролет“/ на Обръщалото на автобус №3/, а през втория - в района на Покрития пазар. Общото количество събрани отпадъци е 64 кг, разделени са в специални контейнери според вида им и при всички мерки за безопасност са транспортирани до инсталация за обезвреждане по строго контролирани и екологосъобразни процедури.

1.6.Закриване и рекултивация на общинско депо за твърди битови отпадъци.

През 2024 година стартира 30-годишен мониторинг на рекултивираното общинско депо за битови отпадъци в местност „Бабенец“, землище с. Първомайци. Сключен е договор за извършване на анализи на проби от изградените газови кладенци, както и проби на повърхностни, подземни води и инфилтрат. Извършено е и геодезическо заснемане на тялото на депото с цел съпоставка между релефа при извършване на рекултивацията и сегашното положение на сметището.

1.7.Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците в регион Велико Търново.

На 18.12.2024 година е сключено споразумение между общините членове на Регионалното сдружение за управление на отпадъците, регион Велико Търново - представлявано от кметовете на съответните общини за партньорство относно реализирането на проект: Изграждане на инсталация за компостиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци, с увеличаване на нейният капацитет и подобряване/модернизиране на технологията за рециклиране на разделно събрани битови биоразградими отпадъци, по процедура № BG16FFPR002-2.004 „ Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ по приоритет 2 „Отпадъци“ на програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

През 2024 година приключиха строително-монтажните дейности по изграждане на клетка 2 на РСУО - Велико Търново.

Изготвен е технически проект за „Рекултивация на клетка 1 от Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново, в землището на с.Шереметя, общ.Велико Търново“.

1.8.Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и организиране почистването на нерегламентирани сметища.

В началото на 2024 година е изготвен и представен в РИОСВ-Велико Търново график за почистване на нерегламентирани замърсявания на територията на община Горна Оряховица. В срока на предписанието са почистени и извозени всички отпадъци от следните имоти:

- Нерегламентирано замърсяване с отпадъци в близост до коритото на р.Янтра в землището на гр.Горна Оряховица /от лявата страна на моста от Г.Оряховица към Д.Оряховица/, имот с идентификатор 16359.33.343, приблизително замърсена площ 1 дка;
- Нерегламентирано замърсяване на пътя за Тriaжна гара в местност „Бабенец“, землище с.Първомайци, имот с идентификатор 59094.211.229, приблизително замърсена площ 0,5 дка;
- Нерегламентирано замърсяване в землището на с.Поликрайще, от лявата страна на пътя от с.Поликрайще към с.Куцина, част от имот с идентификатор 57217.16.12, приблизителна замърсена площ 0,3 дка;

- Нерегламентирано замърсяване с отпадъци в землището на гр.Горна Оряховица, местност „Бабенец“, част от имот с идентификатор 16359.61.3001, замърсена площ 0,2 дка;
- Нерегламентирано замърсяване с отпадъци в землището на с.Крушето, имот с идентификатор 40172.222 в местност „Кърпетлика“, приблизително замърсена площ 1 дка;
- Нерегламентирано замърсяване с отпадъци в землището на с.Драганово, имот с идентификатор 23100.217.362, приблизително замърсена площ 1,5 дка;
- Нерегламентирано замърсяване с отпадъци в регулационните граници на с.Драганово - кръстовището на ул.“Поп Богомил“ и ул.“П.Р.Славейков“ - приблизително замърсена площ 0,5 дка.

III. Намаляване на шумовото замърсяване.

Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново и през 2024 година извърши мониторинг и изготви оценка на шумовото натоварване в град Горна Оряховица.

В пунктовете за контрол на шума оценката се изготвя съобразно характеристиките на всеки пункт и пътния участък – вид и състояние на пътното покритие, наклон на улицата, етажност, застрояване, брой на пътните платна, разделителна ивица на пътя, озеленяване, интензивност на движение и структура на потока на моторни превозни средства.

Броят на пунктовете за наблюдение, тяхното разположение и разпределение се определят, съгласно методика, утвърдена от Министъра на здравеопазването. За Горна Оряховица те са 15 бр., като измерването се извършва в два последователни дни на всеки пункт.

От проведените 81 бр. измервания на уличен шум, 51 бр. са със стойности над хигиенната норма. Осредненото средногодишно еквивалентно ниво на шума е 62,99 дБ, а броят на преминалите за един час автомобили е 417.

През 2024 година най-високи еквивалентни нива на шума са установени в пунктовете на ул.“Иван Момчилов”№9 и ул.“Родопи”№1. Най-ниско ниво на шум е измерено в пункта, разположен в парк“Детски кът”.

Обобщения анализ на резултатите от измерванията на шума през 2024 година, в сравнение с предходната 2023 година показва следното:

- Осредненото средногодишно еквивалентно ниво на шума намалява – от 64,10 дБ за 2023г. на 62,99 дБ за 2024 година.
- Не са регистрирани нива на шума във високите диапазони 73-82дБ .
- Измерените еквивалентни нива на шума в наблюдаваните пунктове, разположени на територии с промишлени източници на шум не надвишават граничните стойности на нивата на шума /70 дБ/.
- Интензивността на автомобилното движение намалява от 485 МПС/час за 2023 г. на 417 МПС/час за 2024 г.

IV.Повишаване ангажираността, екологичното самосъзнание и привличане на обществеността за опазването на околната среда на територията на община Горна Оряховица.

На 28.09.2024 г. в парк „Градска градина“ се проведе поредния празник на семейството - „ФАМИЛАТЛОН“. Той се организира от Община Горна Оряховица, Сдружение „Горнооряховски младежки парламент“ и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Наградите бяха осигурени от „ТРАНСИНС“, „Захарни заводи трейд“, „Ден и нощ“ ООД, магазини ARR и

„Лактима Балкан“. Най-големият празник на семейството, знанието, спорта и здравословния начин на живот с грижа към природата предложи на участниците в Горна Оряховица повече от 20 активности. Сред тях бяха занимания по роботика, футбол, моделиране с хартиени материали, състезание с тротинетки, катерене по изкуствена стена, спускане по алпийски въжен тролей, канадска борба, стрелбище, ходене по „Слик слак“ лента, оказване на първа помощ, таекуондо и много други. На участниците бяха предложени забавления и много награди, като най-голямата от тях беше чисто нов велосипед, осигурен от „Трансинс“.

На 14.09.2024 г. Община Горна Оряховица за пореден път се включи в инициативата на „bTV Media Group“, „Да изчистим България заедно“. В почистването се включиха 423 бр. доброволци, които почистиха 20 бр. замърсени терени. Събраните **1 520 кг** отпадъци бяха извозени до Регионалното депо в с. Шереметя.

През месец октомври „ЕКОПАРТНЪРС БЪЛГАРИЯ“ АД разположи в Горна Оряховица първите 5 бр. контейнери за разделно събиране на пластмасови бутилки от напитки до 3 л. Съдовете са същите като познатите вече жълти контейнери за хартия и пластмаса, но на тях има обозначение за какъв отпадък са предназначени. Пластмасовите бутилки от напитки до 3 л. са един от най-масово разпространените отпадъци, замърсяващи природата. Този отпадък е ценна суровина, която, когато се рециклира, може да се превърне в безброй и най-различни полезни предмети за ежедневието.

Първите 5 бр. контейнери са поставени на паркинга пред Летния театър, на входа на Стадиона, на западния вход на парк „Николай Панайотов“, до Професионална гимназия по електротехника и електроника „М.В.Ломоносов“ и до Първо ОУ „Иван Вазов“.

V. Заключение

По отношение на управлението на отпадъците, през настоящата година е необходимо Регионално сдружение за управление на отпадъците /PCYO/ - регион Велико Търново да кандидатства по процедура № BG16FFPR002-2.004 „ Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци-втора“ по приоритет 2 „Отпадъци“ на програма „Околна среда“ 2021-2027 г. В същия програмен период, след въвеждане в експлоатация на Клетка 2 на депото, трябва да се изготвят необходимите документи по процедура № BG16FFPR002-2.005 „Рекултивация на регионални депа / клетки на регионални депа за битови отпадъци“ за Клетка 1.

Община Горна Оряховица завърши трета поредна година със значително подобряване качеството на атмосферния въздух /КАВ/. Съгласно изискванията, праговата стойност на средноденоношната норма (СДН) за показател фини прахови частици (ФПЧ) не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година. Броят на дните с превишение на концентрацията на ФПЧ за 2024 г. е 24, при 18 бр. за 2023 г. и 34 бр. за 2022 година. Отчетената от Автоматичната измервателна станция в града средногодишна концентрация е 25,12 микрограма на 1 куб.м. въздух, при норма 40 микрограма.

Към момента Община Горна Оряховица работи по проект „За по-чист въздух в община Горна Оряховица, чрез подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи“ по Програма „Околна среда 2021-2027 г.“ Реализацията на заложените в него дейности ще допринесе за подобряване качеството на атмосферния въздух не само в общинския център, а също и в останалите населени места от общината.